
ANNALES
UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA
LUBLIN - POLONIA

VOL.LX, SUPPL. XVI, 87

SECTIO D

2005

Katedra Teorii i Metodyki Gier Sportowych i Rekreacyjnych
Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie
Chair of Theory and Methodology of Team and Recreational Games,
Academy Physical of Education Krakow

HENRYK DUDA

Reasons of application of doping in light of views and opinion of young sportsmen

Przyczyny stosowania dopingu w świetle poglądów i opinii młodych sportowców

Uprawianie sportu, to sposób kształtowania nie tylko sprawności fizycznej, ruchowej czy psychicznej ale także kształtowanie pozytywnych stosunków międzyludzkich. Sport jest idealnym środkiem rozwijającym społeczne więzi, sposobem tworzenia zintegrowanego społeczeństwa. Przez swą wymowę, cele i wartości sport przekracza czysto cielesny wymiar i spełnia ważną rolę umocnienia zdrowia i charakteru młodego pokolenia, dając mu podstawowe narzędzia dla sprostania wyzwaniom, jakie niesie życie.

Jednak pomimo swych walorów dzisiejszy sport wyczynowy zmienia nieco piękno idei sportu, gdyż w dobie komercjalizacji staje się rodzajem działalności ukierunkowanej na rozszerzenie granic możliwości sprawnościowych i wydolności fizycznej osobnika. W obecnych czasach współzawodnictwo a więc istota sportu, stało się motorem szukania łatwych dróg do sukcesu, zwłaszcza, że zwycięstwo przynosi nie tylko satysfakcję, ale również nagrody, zaszczyty, sławę i co najważniejsze duże pieniądze. Stąd zawodnicy dążą do zwycięstwa za wszelką cenę, a dla osiągnięcia tego celu uznają wszelkie środki za dozwolone. Zawodnicy by nie wypaść ze sportowej „karuzeli” poszukują różnorodnych dróg wyjścia. Zmieniają metody treningu, stosują różne środki wspomagające, aż wreszcie swe zainteresowania kierują w stronę dopingu. Za doping uważa się używanie substancji i wszystkich środków przeznaczonych do sztucznego zwiększania sprawności fizycznej podczas zawodów sportowych, które może przynieść ujmę etyce sportu lub też szkodę psychiczną i fizyczną dla sportowców (Rewarski, Nazar 1995).

Biorąc pod uwagę zgubne działanie dopingu dla zdrowia i sportu w pracy podjęto próbę badania znajomości tego problemu wśród młodzieży, gdyż według Lipca (1994) skuteczność walki z dopingiem zależy z jednej strony od stosowania coraz doskonalszych metod wykrywania środków dopingujących w organizmie sportowców, z drugiej zaś strony od postępu w zakresie oświaty i profilaktyki już od najmłodszych lat..

CEL BADAŃ I PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA

Celem badań jest ocena znajomości problemu i postaw młodzieży uprawiającej sport wobec zagrożenia związanego z dopingiem. Ocena wiedzy na temat skutków stosowania niedozwolonych środków, oraz analiza opinii dotyczącej stosowania dopingu i mechanizmów przyjmowania wzmacniających środków farmakologicznych..

W pracy postawiono pytania badawcze:

1. Czy młodzież uprawiająca sport posiada optymalną wiedzę na temat stosowania wspomaganie?
2. Czy wśród młodzieży istnieje świadomość zagrożenia jakie niesie ze sobą stosowanie dopingu ?

HIPOTEZA BADAWCZA

Ze względu na charakter uprawiania sportu młodzież posiada negatywne nastawienie wobec zagrożenia jakie niesie ze sobą stosowanie niedozwolonych środków wspomagania.

MATERIAŁ I METODY BADAŃ

Badania na temat wiedzy o stosowaniu środków wspomagania i dopingu w sporcie przeprowadzono wśród młodzieży uprawiającej zespołowe gry sportowe w wybranych klubach małopolski. Badania przeprowadzono w 2004 roku, objęły one 60 dziewcząt i 60 chłopców, wiek badanych 16 lat. Badania przeprowadzono przy pomocy ankiety, której pytania dotyczyły następujących problemów: znajomości istoty dopingu sportowego, związku dopingu z zasadą fair play w sporcie, wspomagania stosowanego w rekreacji ruchowej, przyczyn stosowania dopingu, odpowiedzialności moralnej i karnej przy stosowaniu dopingu.

PREZENTACJA I OMÓWIENIE WYNIKÓW BADAŃ

Dokonując omówienia wyników badań w pierwszej kolejności dokonano analizy znajomości istoty dopingu w sporcie. Wyszedłem z założenia, że znajomość problemu, który był poruszany w badaniach stanowi bazę wyjściową dla tego zagadnienia. Jak wynika z zestawionych danych (tab. 1) zarówno wśród dziewcząt jak i chłopców istnieje przewaga w niepełnej znajomości tego problemu.

Tabela 1. Znajomość definicji i istoty dopingu w sporcie

Rodzaj odpowiedzi	Dziewczęta	Chłopcy
	n = 60	n = 60
Prawidłowa	26 = 41,6%	29 = 48,3%
Nieprawidłowa	34=58,4%	31=51,7%

Wydaje się, że wśród młodzieży należy bardziej precyzyjnie przedstawiać problematykę dopingu w sporcie. W dobie wspomagania i leczenia środkami farmakologicznymi istnieje płynna granica w doborze środków wzmacniających i leków, które mogą mieć działanie dopingujące (przykład Kuzniecovej w Australia Open 2005).

Prezentacja dalszych wyników badań dotyczy niezgodności stosowania dopingu z zasadą fair play (tab.2). oraz badania opinii o zakresie dopuszczalności dopingu w sporcie (tab.3).

Tabela 2. Badanie opinii: czy stosowanie dopingu jest zgodne z zasadą fair play w sporcie?

Rodzaj odpowiedzi	Dziewczęta	Chłopcy
	n = 60	n = 60
Tak	1=1,7%	2=3,4%
Nie	56=93,3%	53=88,3%
Nie wiem	3=5%	5=8,3%

Tabela 3. Opinia na temat: Czy doping w sporcie powinien być dopuszczalny?

Rodzaj odpowiedzi	Dziewczęta	Chłopcy
	n = 60	n = 60
Zdecydowanie nie	54=94%	52=86,7
Zdecydowanie tak	0=0%	0=0%
W zależności od sytuacji	4=6,7%	8=13,3%
Nie mam zdania	2=3,3%	0=0%

Należy zauważyć, że prawie 90 % badanych wskazuje prawidłowy kierunek w opinii tych zagadnień. Jest to dobry prognostyk w stanowisku badanych na temat tych zagadnień, niemniej jednak prawie 10% badanych wykazuje odmienne zdanie lub brak zdecydowania w temacie wydało by się tak oczywistym.

Opinię dotyczącą problemu karalności za doping w sporcie prezentuje tab. 4.

Tabela 4. Opinia na temat: Jak karać za doping w sporcie?

Rodzaj odpowiedzi	Dziewczęta	Chłopcy
	n = 60	n = 60
Tylko karą finansową	2=3,3%	4=6,7%
Tylko zawieszeniem w prawach zawodnika na czas określony	18=30,0%	23=38%
Zawieszeniem w prawach zawodnika i karą finansową	30=50%	27=45%
Dyskwalifikacją dożywotnią	7=11,7%	5=8,3%
Nie mam zdania	3=5%	1=1,7%

Wyniki badań obrazują dość zróżnicowane sankcje karne jakie byłyby przyznawane zarówno przez dziewczęta jak i chłopców. Wydaje się, że opinie te mogą obrazować rozszerzoną granicę odpowiedzialności, co nie jest dobrą prognozą w przyszłej postawie badanej młodzieży w problematyce dopingu w sporcie.

Tabela 5 obrazuje opinię badanej młodzieży w temacie szkodliwości dopingu w sporcie.

Tabela 5. Czy stosowanie dopingu szkodzi zdrowiu?

Rodzaj odpowiedzi	Dziewczęta	Chłopcy
	n = 60	n = 60
Raczej tak	2=3,3%	6=10%
Tak	57=95%	50=83,3%
Raczej nie	1=1,7%	3=5%
Nie	0=0,0%	1=1,7%

Z danych badawczych wynika iż dziewczęta bardziej niż chłopcy mają sprecyzowane zdanie na temat szkodliwości dopingu dla zdrowia.

Ważne informacje w zakresie wiedzy o znaczeniu wspomagania na wynik sportowy dostarczają nam badania zawarte w tabeli 6.

Tabela 6. Czy wynik sportowy w dużym stopniu zależy od wspomagania

Rodzaj odpowiedzi	Dziewczęta	Chłopcy
	n = 60	n = 60
Tak	35=58,4%	42=70%
Nie	20=33,3%	16=26,7%
Nie wiem	5=8,3%	2=3,3%

Z danych tych jednoznacznie wynika, że zarówno dziewczęta a zwłaszcza chłopcy mają sprecyzowane zdanie co do ważności wspomagania w osiąganiu wysokiego wyniku sportowego. Wydaje się, że takie zjawisko jest niepokojące, gdyż może zawęzić granicę w łagodnym odbiorze problemu dopingu sportowego.

Szukając skłonności do zmian w swoim wizerunku – sprawności fizycznej, próbowano zorientować się, czy badani osobnicy mogliby być otwarci na korzystanie z jakiegokolwiek wspomagania. Dane zawarte w tabeli 7 potwierdzają te przypuszczenia. Takie zjawisko może niepokoić, a przyczynę takiego nastawienia można upatrywać w dużej dynamice i komercjalizacji życia społecznego, które stawia wymogi dążenia do doskonałości, czasami za wszelką cenę (przykład nagminnego stosowania amfetaminy wśród młodzieży uczącej się).

Tabela 7. Czy chciałbyś coś zmienić w swoim wizerunku – sprawności fizycznej?

Rodzaj odpowiedzi	Dziewczęta	Chłopcy
	n = 60	n = 60
Tak	27=45%	38=63,3%
Nie	30=50%	21=35%
Nie wiem	3=5%	1=1,7%

Dane zawarte w tabeli 8 prezentują nam raczej zdecydowane stanowisko na nieaprobate przyjmowania środków wspomagania.

Tabela 8. Czy zdecydowałbyś się przyjmować niedozwolone środki wspomagania?

Rodzaj odpowiedzi	Dziewczęta	Chłopcy
	n = 60	n = 60
Tak	1=1,7%	3=5%
Nie	46=76,6%	43=71,7%
Nie mam zdania	13=21,6%	14=23,3%

Natomiast tabela 9 prezentuje nam stanowisko już bardzo zróżnicowane, gdzie chęć uzyskania wysokiego sukcesu a przede wszystkim korzyści finansowych może znacznie zmienić stanowisko w problematyce wspomaganie i doping w sporcie.

Tabela 9. Przyczyna dla której mógłbyś przyjmować niedozwolone środki wspomagania?

Rodzaj odpowiedzi	Dziewczęta	Chłopcy
	n = 60	n = 60
Tylko dla osiągnięcia wysokiego wyniku sportowego	10=16,7%	16=26,7%
Dla osiągnięcia wysokiego wyniku sportowego i korzyści finansowych	48=80%	40=66,7%
Nie mam zdania	2=3,3%	4=6,6%

Podsumowując omówienie przedstawionych wyników badań należy zauważyć iż stosowanie doping w sporcie negatywnie jest odbierane przez badaną młodzież. Można jednak przypuszczać, że wiedza na temat jakie niesie ze sobą wspomaganie i problem doping w sporcie negatywnie jest odbierane przez badaną młodzież. Można jednak przypuszczać, że wiedza na temat jakie niesie ze sobą wspomaganie i problem doping w sporcie jest niewystarczająca. Stawianie głównego celu – sukcesu sportowego oraz związane z nim z nim gratyfikacje finansowe a także chęć bycia najlepszym w odczuciu badanych może zawężać granice, która może ułatwiać podjęcie decyzji do stosowania wspomaganie i doping. Spostrzeżenia te wydają się bardzo niepokojące, gdyż analiza danych badawczych dotyczy młodzieży uprawiającej sport na etapie nauczania i utylitarnego charakteru aktywności ruchowej.

WNIOSKI

1. Wśród badanej młodzieży istnieje niewystarczający poziom znajomości problemu doping w sporcie.
2. Zwiększanie wymogów, pęd za doskonałością zawęża granice mentalnego nastawienia na problem doping w sporcie.
3. Komercjalizacja w sporcie może być przyczyną biernej postawy wobec doping.

PIŚMIENNICTWO

1. Lipiec J. (red.) : Logos i Etos Polskiego Olimpizmu, AWF Kraków, 1994.
2. Rewarski W., Nazar K. (red.): Doping, PWN Warszawa, 1995.

STRESZCZENIE

W obecnych czasach współzawodnictwo a więc istota sportu, stało się motorem szukania łatwych dróg do sukcesu, zwłaszcza, że zwycięstwo przynosi nie tylko satysfakcję, ale również nagrody, zaszczyty, sławę i co najważniejsze duże pieniądze. Stąd zawodnicy dążą do zwycięstwa za wszelką cenę, a dla osiągnięcia tego celu uznają wszelkie środki za dozwolone. Zawodnicy by nie wypaść ze sportowej „karuzeli” poszukują różnorodnych dróg wyjścia. Zmieniają metody treningu, stosują różne środki wspomagające, aż wreszcie swe zainteresowania kierują w stronę doping. Za doping uważa się używanie substancji i wszystkich środków przeznaczonych do sztucznego zwiększania sprawności fizycznej podczas zawodów sportowych, które może przynieść ujmę etyce sportu lub też szkodę psychiczną i fizyczną dla sportowców.

Celem badań jest ocena znajomości problemu i postaw młodzieży uprawiającej sport wobec zagrożenia związanego z dopingiem. Ocena wiedzy na temat skutków stosowania niedozwolonych środków, oraz analiza opinii dotyczącej stosowania dopingiu i mechanizmów przyjmowania wzmacniających środków farmakologicznych..

Badania na temat wiedzy o stosowaniu środków wspomaganie i dopingiu w sporcie przeprowadzono wśród młodzieży uprawiającej zespołowe gry sportowe w wybranych klubach małopolski. Badania przeprowadzono w 2004 roku, objęły one 60 dziewcząt i 60 chłopców, wiek badanych 16 lat. Badania przeprowadzono przy pomocy ankiety, której pytania dotyczyły następujących problemów: znajomości istoty dopingiu sportowego, związku dopingiu z zasadą fair play w sporcie, wspomaganie stosowanego w rekreacji ruchowej, przyczyn stosowania dopingiu, odpowiedzialności moralnej i karnej przy stosowaniu dopingiu.

Podsumowując omówienie przedstawionych wyników badań należy zauważyć iż stosowanie dopingiu w sporcie negatywnie jest odbierane przez badaną młodzież. Można jednak przypuszczać, że wiedza na temat jakie niesie ze sobą wspomaganie i problem dopingiu w sporcie negatywnie jest odbierane przez badaną młodzież. Można jednak przypuszczać, że wiedza na temat jakie niesie ze sobą wspomaganie i problem dopingiu w sporcie jest niewystarczająca. Stawianie głównego celu – sukcesu sportowego oraz związane z nim gratyfikacje finansowe a także chęć bycia najlepszym w odczuciu badanych może zawężać granice, która może ułatwiać podjęcie decyzji do stosowania wspomaganie i dopingiu. Spostrzeżenia te wydają się bardzo niepokojące, gdyż analiza danych badawczych dotyczy młodzieży uprawiającej sport na etapie nauczania i utylitarne go charakteru aktywności ruchowej. Wśród badanej młodzieży istnieje niewystarczający poziom znajomości problemu dopingiu w sporcie; Zwiększanie wymogów, pęd za doskonałością zawęża granice mentalnego nastawienia na problem dopingiu w sporcie; Komercjalizacja w sporcie może być przyczyną biernej postawy wobec dopingiu.

SUMMARY

So, competition in present times essence of sport, it has become cause of search simple ways to progress. Especially that victory brings awards not only also satisfactions, honors, fame and that most important big money. Sportsmen aim at victory for any price presently but any recognize center for allowed achievement it purpose dala. Reasons of application of doping in light vives and opinion of young sportsmens.

But any recognize center for allowed achievement purpose dala. They search for sportsmens from form different ways not fall shoult. Methods of training change, center use different helping, at last interests lead to part of doping. Usage of substance is thought for doping and for artificial escalation of physical proficiency all center assign during sports profession, which can bring captivate ethics of sport or too damage mental and for athletes physical. It take attempt of research of this guestion in work among young people. Purpose of research is estimate of acguaintance of problem of doping among young athletes.

1. If young athletes own optimal knowledge about application of helping
2. If young athletes have consciousness of treat in sport doping

Young athletes in accordance with threat that doping own negative attitude bear application

It research young athletes in chosen clubs cultivating game corporate of littlepoland. It carry research in 2004 year, they have included 60 girls and 60 boys. It carry research anonymous questionnaire, they concerned which guestion following problem: acguaintances of essences of sports doping, whith principle in sport relationship of doping fair play, reasons of application of doping, moral liabilities and at application of doping penal.

It belongs to ascertain results of research analizing, that it is gotten back in sport by young athletes doping application negatively. However, it is possible to ascertain, that knowledge is scarce about doping among researched. Said, that wish of sports progress is main reason of doping and financial bonuses. Low of acguaintance of problem of doping exists among researched young people; Boots of requirements, shoot restricts borders of mental attitudes behind fineness on problem of doping in sport; Commercialization can be reason of passive posture in sport in accordance with doping.